

URSULA PRUTSCH • Eva Perón

URSULA PRUTSCH 1965'te Avusturya'da Graz'da doğdu. Graz ve Viyana üniversitelerinde İspanyolca ve tarih öğrenimi gördü. Latin Amerika çalışmaları alanında uzmanlaştı.

Eva Perón. Leben und Sterben einer Legende
© 2015 Verlag C.H.Beck, München

İletişim Yayınları 3410 • Biyografi Dizisi 41
ISBN-13: 978-975-05-3641-0
© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / I. BASIM
1. Baskı 2024, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora
DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Eva Perón kürsüde, halkı selamlarken
UYGULAMA Hüsni Abbas
DÜZELTİ Yağmur Yıldırım

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

URSULA PRUTSCH

Eva Perón

Bir Efsanenin
Yaşamı ve Ölümü

Eva Perón
Leben und Sterben einer Legende

ÇEVİREN *Dilek Çınar*

Yine de herkes neredeyse
sahte cazibe ve kibirli ihtişam nedeniyle körleşmiş,
kasıtlı olarak ya da cahillikten,
övlmeyi değil de suçlanmayı hak edenlere itaat eder.

– NICCOLO MACHIAVELLI, *Söylevler* (1531)

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	9
Müzedede Ölüm	11
Taşradan Büyük Şehre	17
Siyasi Bir Misyon	31
“Yarın San Perón”	51
Sahtekârlıklar, Yeniden Doğuşlar, Kariyerler	62
Gökkuşığı Seyahati	77
Stil İkonu	100
Mutlu Bir Dünya	110
Yoldaş	131
Yardımsever	143
Krizler, Dedikodular, Hayal Kırıklıkları	161
Boyun Eğiş	186

Uzun Süren Bir Ölümün Sahnelenmesi.....	197
Siyah Efsaneler ve Bir Naaşın Maceralı Yolculuğu.....	218
Küreselleşen Bir Efsane.....	237
Evita Yaşıyor - Geçici Bir Son.....	253
KAYNAKÇA.....	259

TEŞEKKÜR

Juan ve Eva Perón'un yoldaŐları Hector Flores ve Nelida de Miguel özellikle teşekkür etmek istediğim kiŐiler; uzun sohbetler bağlamında bu pırlıtlı çiftin kendilerini nasıl büyülemiş olduğunu anlattılar bana. Claudia Stefanetti Kojrowiz'e Perónizmin Őehirdeki mahallerine yaptığımız yürüyüşler ve olağanüstü sayıda fotoğraf arasından seçim yapma konusundaki hassasiyeti için teşekkür ediyorum. Milagro Martinez-Flener olmasaydı İngiltere ziyareti bu kadar detaylı anlatılamazdı. Britta Waldschmit-Nelson'a Washington, DC'deki misafirperverliği için teşekkür ediyorum. Klaus Zeyringer Eva Perón adını duyamaz hale gelmiş olmasına rağmen sonsuz bir sabır sergiledi. Metnin ilk okuyucuları Michael Hochgeschwender ve Peter Stamm'a da benimle paylaŐtıkları birçok yararlı fikir ve stil ile ilgili yorumları için teşekkür ediyorum.

Müzedede Ölüm

Evita Müzesi Buenos Aires'in merkezinde, işlek bir cadde olan Avenida Las Heras'ın yan sokaklarından birisindedir. Müze, üstü kapalı bir avlusu olan ve mavi-beyaz döşeme taşlarla süslü, İspanyol tarzında bir kır evini andıran basit bir binada bulunmaktadır. Bu bina eskiden Eva Perón Vakfı'na aitmiş. Değişik sergi odalarının sunduğu bir zaman gezisine katılan her ziyaretçi fark eder ki burada nesnel bir tarih anlatılmıyor; burada anlatılan aslında ana karakterin ölümüyle başlayan bir efsane. Serginin ilk odasının duvarları cenaze alayının fotoğraflarıyla bezenmiş vaziyette. Koyu renkli kıyafetler giymiş heybetli bir insan kitlesi, beyaz çiçeklerden oluşan bir şeridin etrafından yavaşça dolanarak geçiyor ve bu meşhur merhuma son kez eşlik ediyor. Ziyaretçi sayısının yarım milyona ulaşmış olduğu anlatılıyor. Çoğu kişi şemsiyelerini açmış veya başlarının üzerinde bir gazete parçası taşıyor. Pencerelerden sayısız miktarda kâğıt kırıntısı yağıyor.

Tarih, bu müzede sanki koruma altına alınmış gibi. Ziyaretçiler bir yas ritüeliyle bütünleşiyorlar; geçmişteki olayla-

rın içine çekiliyorlar, bu da merhumun kısa yaşamı boyunca ne kadar önemli bir kişi olduğunu anlatmaya yarıyor. Hangi eylemlerinin onu bu şöhrete erdirdiğini ve sözde her şeye sahip olmuş ayrıcalıklı bir kadının neden 33 yaşında kanserden öldüğünü anlamaya çalışmak isteyen bir tek ben değilim.

Maria Eva Duarte Perón, bir işkolikmiş; kendisinin en yakın çalışanlarından biri, Nelida de Miguel, böyle anlattı bana.¹ Senyora'nın sabahın erken saatlerinde yattığı hiç nadir değilmiş. Kırsalda ve şehirde var olan yoksulluk onu etkilemiş olduğu için, var gücüyle siyasetçilerin eskiden göz ardı etmiş olduğu sorunlara çözüm bulmak için çalışmış. Alt tabakadan gelen birisi olarak, toplumun çeperinde yaşamak ne demek biliyormuş. Gece geç saatlerde bile yardıma ihtiyacı olan ziyaretçilerini rezidansının hizmetçi girişinde karşılamış, çünkü Juan Perón bu saçını süpürge etme tavrına kuşkuyla bakarmış. Vefat ettiği 26 Temmuz 1962'den beri her ölüm yıldönümünde Evita'nın önünde saygıyla eğilmek için Recolata mezarlığına giden Nelida de Miguel'e göre o bir azize.

Müzedede de bu azize imgesi vurgulanıyor ve daha başka bildik imgeler ekleniyor: feminist, cefakeş, yoksulların hayırseveri, yoldaş ve Azize Evita. Dolayısıyla, ziyaretçi defterindeki çoğu yorumun hayranlık dile getiriyor olması şaşırtıcı değil. Bu yorumların çoğu kadınlar tarafından yazılmış. Eylül 2013 tarihinde "Ben de onun gibi olmak istiyorum" diye not düşülmüş. Başka bir yorumda ise "Hepimiz için bir örnektir kendisi" deniyor. Acaba öyle mi?

Bir tarihçi olarak müzenin tek taraflı atıfları beni şaşırtmadı. Daha önce de Eva Perón hakkında çalışmış olduğum için, anlatılan birçok şeyin doğru olmadığını biliyordum. 2013 sonbaharında yaptığım araştırmalar benzer bir şekilde Baş-

---

1 Nelida de Miguel ile söyleşi, Buenos Aires, 18.9.2013. Nelida de Miguel'den yapılan tüm alıntıların kaynağı bu söyleşidir.

kan'ın eşi konusundaki betimlemelere yönelik olarak Arjantin toplumunun ne kadar kutuplaşmış olduğunu bir kez daha gösterdi. Çoğu tasvirde Evita ya yüceltiliyor ve savunuluyor ya da lanetleniyor.

Kutuplaştırma onun siyasetinin bir parçasıydı. Duygulara atıfla yönetmek de. Devlet Başkanı çift, Eva ve Juan Perón hem çok güçlü dostlar hem de düşmanlar edinmişlerdi. Destekleyenleri satın alıyorlardı; karşıtlarından nefret ediyor ve özgüvenli bir ulus projesini tehlikeye düşürecek muhaliflerini bazen tehdit ediyorlardı. Çünkü kuvvetli bir “biz” duygusu, kendisine karşı mücadele verilmesi gereken tehditkâr bir “öteki” sayesinde kolayca tesis edilir. Gururla “Ben bir fanatiğim” diyordu Eva Perón. “Fanatıklık ruhun bilgeliğidir. Eğer şehitlerin ve azizlerin arasında değilse bir kişi, kendisinin fanatik olmasının ne anlamı var ki.”² Böyle bir fanatizm mecburen hasımlar yaratır.

Ölmüş olduğu haberi yayılmaya başladığında, “Çok yaşa sen kanser” diye yazılmıştı Buenos Aires'teki evlerin duvarlarına. Aradan üç yıl geçtikten sonra, Juan Perón 1955 yılında sürgüne gönderilmişti. Çünkü rakipleri kazanmıştı. Ve onlar şimdi First Lady'nin şanını ve onunla ilgili efsaneleri tahrip etmek için kolları sıvamışlardı. Evita, artık resmî olarak da bir sanatçı bozuntusu, bir fahişe, bir entrikacı ve halkı ayartmak için yardımseverlik şovu yapan bir figüre dönüşürülmüştü. Eva Perón'u uluslararası alanda bir pop simgesi haline getiren müzikalin daha sonra filmleştirilmiş versiyonunda Antonio Banderas, “Ah nasıl bir sirk! Nasıl bir şov!” sözlerini içeren bir şarkı söyler.

Perónizmin yaratmış olduğu uçurumlar bugün hâlâ ba-ki. Ve efsane de yaşamaya devam ediyor. Efsanelerin özelliği onların sürekli anlatılması, yeniden canlandırılması ve hatta yeniden yaratılmasıdır. Eski Arjantin Devlet Başkanı Chris-

2 Nicholas Fraser ve Marysa Navarro, *Evita*, New York, Londra, 1996, s. 112.

tina Kirchner de Eva Perón'u anmayı seviyordu. Bu nedenle bir bakanlık binasının ön cephesine iki adet, metreler boyunca yükseklikte ve uzaktan da görülebilen çelik konstrüksiyonlar eklettirmişti. Her iki konstrüksiyonun da yansıttığı, Arjantinlilerin zaten eskiden de bildikleri binlerce tanıdık resim: Bu konstrüksiyonun bir cephesinde Evita'nın elinde mikrofon tutan bir profili var; diğer cephesinde ise bildik inci kolyeli portresi görüntüleniyor. Ülkenin en meşhur kadınına eleştirel bir şekilde yaklaşılması gerektiğinin altını çizen Arjantinliler de var elbette. Her yıl Evita'nın mezarını ziyarete gelen turistler ve Brezilya'dan bile mezar ziyareti için Arjantin'e getirilen okul öğrencileri örneğinde görüldüğü gibi, bu efsane iyi bir kazanç fırsatı teşkil ediyor. Kahraman güzelse eğer ve bir de erken yaşta vefat etmişse, ölümsüzlük mertebesine erişme şansı daha fazla.

Bu nedenle bu kitap kendisinin ölüm hikâyesiyle sona ermiyor; aksine bu konuda yeniden canlandırılmış efsanelerle bitiyor. Bu efsaneler bugün hâlâ dolaşımında ve romanlara, filmlere, müzikallere konu oluyor. Eva Perón böylece birçok kere defnedilmiş, dönemin siyasi koşullarına uygun olarak da farklı nesiller tarafından sürekli yeniden diriltiştir.

Dolayısıyla, ben Evita Perón'un hâlâ süregelen büyüleyici etkisinin izini sürmek istiyorum. Bu etkinin nedenlerini belirlemek, çocukluğunu ve iktidara gelişini betimlemek ve kendisinin siyasi hedeflerini ve bu hedeflere yönelik eylemlerini anlatmak istiyorum. Bu arada hem kazananlardan hem de dışlananlardan bahsedilecek. Kitap, bu hedeflere hangi şekilde ulaşılmaya çalışıldığını ve Devlet Başkanı'nın eşinin aynı zamanda neden bu kadar tartışmalı bir figür olduğunu anlatıyor. Evita'nın bir özelliği de çok çeşitli kadın rollerini şahsında bağdaştırabilmiş olmasıdır. Kocasının mütevazı bir öğrencisi olan bir eşi, özgür bir kadındı, bir sosyal politikacıydı ve bir stil ikonuydu.